РЕЗОЛЮЦИЯ (ЕС) 2021/1672 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

от 29 април 2021 година,

съдържаща забележките, които са неразделна част от решението за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие на втората инициатива за иновативни лекарства (ИИЛ 2) за финансовата 2019 година

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ,

— като взе предвид своето решение за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие „Инициатива за иновативни лекарства 2“ за финансовата 2019 година,

— като взе предвид член 100 от и приложение V към своя Правилник за дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0113/2021),

А. като има предвид, че съвместното предприятие за изпълнението на Съвместната технологична инициатива за иновативни лекарства („съвместното предприятие ИИЛ“) е създадено през декември 2007 г. за срок от 10 години, за да подобри значително ефикасността и ефективността на процеса на разработване на лекарства с дългосрочната цел фармацевтичният сектор да може да произвежда по-ефективни и безопасни иновативни лекарства;

Б. като има предвид, че след приемането на Регламент (ЕС) № 557/2014 през май 2014 г. беше създадено съвместното предприятие „Инициатива за иновативни лекарства 2“ („Съвместно предприятие ИИЛ2“) за срок до 31 декември 2024 г.; като има предвид, че през юни 2014 г. то замени и стана приемник на съвместното предприятие ИИЛ с цел финализиране на научноизследователските дейности по Седмата рамкова програма и стартиране на нов проект в рамките на „Хоризонт 2020“;

В. като има предвид, че Съюзът, представляван от Комисията, и Европейската федерация на фармацевтичните индустрии и асоциации („промишления сектор“) са членовете — учредители на съвместното предприятие ИИЛ и на съвместното предприятие ИИЛ2;

Г. като има предвид, че максималната вноска на Съюза в съвместното предприятие ИИЛ за периода от 10 години е в размер на 1 000 000 000 EUR, платима от бюджета на Седмата рамкова програма, а членовете учредители участват с равни дялове в текущите разходи, като всеки от тях предоставя средства в размер, който не превишава 4% от общата финансова вноска на Съюза;

Д. като има предвид, че максималната вноска на Съюза, включително бюджетни кредити на Европейската асоциация за свободна търговия, в съвместното предприятие ИИЛ2 за периода от 10 години е в размер на 1 638 000 000 EUR, платима от бюджета на „Хоризонт 2020“, а членовете, различни от Комисията, трябва да предоставят 50% от текущите разходи и да допринесат за оперативните разходи чрез парични или непарични вноски, или и двете, в размер, равен на финансовата вноска на Съюза;

Бюджетно и финансово управление

1. отбелязва, че съгласно доклада на Сметната палата („доклада на Палатата“) отчетите на съвместното предприятие ИИЛ2 за финансовата година, приключила на 31 декември 2019 г., дават вярна представа във всички съществени аспекти за финансовото състояние на съвместното предприятие ИИЛ2 към 31 декември 2019 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на финансовия регламент на съвместното предприятие и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията; отбелязва, че според доклада на Палатата операциите, свързани с отчетите, са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти;

2. отбелязва, че окончателният наличен бюджет за 2019 г., включително неусвоени бюджетни кредити, пренесени от предходни години, целеви приходи и преразпределени бюджетни кредити за следващата година, е възлизал на 261 371 750 EUR под формата на бюджетни кредити за поети задължения (от които 255 561 977 EUR от бюджета на Съюза) и 231 316 906 EUR под формата на бюджетни кредити за плащания (от които 221 519 271 EUR от бюджета на Съюза); отбелязва, че усвояването на бюджетните кредити за поети задължения и на бюджетните кредити за плащания е достигнало съответно 99,17% и 96,33%;

3. отбелязва, че от сумата в размер на 1 000 000 000 EUR вноски, които членовете от промишления сектор е следвало да направят за оперативните дейности на съвместното предприятие ИИЛ, към края на 2019 г. съвместното предприятие ИИЛ е докладвало и утвърдило непарични вноски и парични вноски в размер на 710 478 000 EUR от частни членове, и по-точно 688 580 000 EUR непарични вноски и 21 898 000 EUR парични вноски; отбелязва, че през 2019 г. броят на заверените декларации за разходи, както и непаричните вноски, са значително по-ниски в сравнение с 2018 г. поради факта, че броят на проектите на съвместното предприятие ИИЛ намалява в процеса на приключването на проектите; отбелязва, че към края на годината 11 проекта все още са били в процес на изпълнение от общо 59 проекта по Седмата рамкова програма;

4. отбелязва, че степента на усвояване на бюджетните кредити за плащания на съвместното предприятие ИИЛ за проектите по Седмата рамкова програма е била 97%;

5. отбелязва, че от средствата в размер на 1 425 000 000 EUR под формата на парични и непарични вноски, които е трябвало да бъдат направени от промишления сектор за оперативните дейности на съвместното предприятие ИИЛ2, са били докладвани и утвърдени непарични вноски в размер на 202 598 000 EUR и парични вноски в размер на 15 554 000 EUR, и че освен това са докладвани и утвърдени 5 662 000 EUR парични вноски и 8 203 000 EUR непарични вноски от асоциираните партньори;

6. отбелязва, че към края на 2019 г. общият размер на вноските на промишления сектор и на асоциираните партньори за дейностите на съвместното предприятие ИИЛ2 по програма „Хоризонт 2020“ са възлизали на 232 017 000 EUR, в сравнение с паричната вноска на Съюза в общ размер от 423 743 000 EUR; припомня, че в междинната оценка на съвместното предприятие ИИЛ2, извършена от Комисията, се подчертава липсата на прозрачност относно начина на изчисляване на непаричните вноски от промишления сектор; поради това отново отправя предишните си искания за подробна информация относно непаричните вноски от промишления сектор, особено относно вида на непаричните вноски и съответната им стойност;

7. отбелязва, че съществуват различни процедури между отделните съвместни предприятия, които получават финансови вноски от своите частни членове; призовава за хармонизация между съвместните предприятия при изчисляването на непаричните вноски; счита, че общата процедура следва да предвижда прозрачни и ефективни методи за оценка, в резултат на които се определя действителната стойност на вноската; призовава Сметната палата да осъществява контрол на одитите, извършвани от независими външни одитори; призовава също така за подходяща правна рамка, която да гарантира, че необходимото финансово участие ще бъде постигнато до края на дейността на съвместното предприятие; отбелязва също така, че правната рамка би могла да включва изисквания частните вноски да се изплащат преди или едновременно със съответната вноска на Съюза;

8. отбелязва, че по отношение на наличния бюджет за проекти по „Хоризонт 2020“ за 2019 г., степента на усвояване на бюджетните кредити за поети задължения и на бюджетните кредити за плащания е била съответно 100% и 98%; отбелязва, че към края на 2019 г. 79 от общо 83 текущи проекта на съвместното предприятие ИИЛ2 са били финансирани по програма „Хоризонт 2020“;

9. отбелязва, че съгласно доклада на Палатата след като съвместното предприятие ИИЛ2 е изпълнило няколко корективни мерки, през 2019 г. то е подобрило значително планирането и мониторинга на своите нужди от нови бюджетни кредити за плащания; отбелязва при все това, че поради наличието на по-малко теми за представяне на предложения в работния план за 2019 г. съвместното предприятие е трябвало да върне в бюджета на ЕС 139 100 891 EUR от бюджетните кредити за поети задължения; в допълнение отбелязва, че според доклада на Палатата заради породената от това по-малка необходимост от експерти по оценяване, съвместното предприятие ИИЛ2 е използвало само 2 821 000 EUR (или 49%) от предоставения за 2019 г. бюджет за разходи за инфраструктура в размер на 5 799 000 EUR (бюджетен дял 2); призовава съвместното предприятие ИИЛ2 да подобри още повече планирането и мониторинга на своите бюджетни кредити за плащания и за поети задължения;

10. изразява загриженост, че промишленият сектор упражнява изключителен контрол върху приоритетите на съвместното предприятие ИИЛ2, че промишленият сектор изготвя сам стратегическите програми и годишните работни планове и приватизира резултатите и данните от проекти, финансирани с публични средства;

11. отбелязва с възмущението си относно факта, че промишленият сектор, който взема съвместно решения с Комисията в рамките на съвместното предприятие ИИЛ2, е блокирал предложението на Комисията от 2018 г. за включване на епидемиологичната готовност в обхвата на работата на съвместното предприятие ИИЛ2 (т.е. предвиждане и подготовка за епидемии като тази, предизвикана от COVID-19); изразява загриженост, че промишленият сектор отказва оповестяването на важни документи, като например предложения за проекти, безвъзмездни средства или споразумения за проекти; припомня във връзка с това, че тези документи се отнасят до проекти, финансирани с публични средства; отбелязва със съжаление, че горепосочените проблеми са отчасти логична последица от структурата и механизмите на това публично-частно партньорство;

Резултати от дейността

12. отбелязва, че съвместното предприятие ИИЛ2 има 10 ключови показателя за ефективност (КПЕ), които са били проследени и докладвани за първи път в неговия годишен отчет за дейността за 2018 г., който включва и събиране на данни от съвместното предприятие ИИЛ, когато е уместно; отбелязва, че анализът на КПЕ показва, че проектите на съвместното предприятие ИИЛ2 понастоящем – а именно в средата на програмния цикъл на съвместното предприятие ИИЛ2 – се изпълняват по график в сравнение с установените цели и са в състояние да генерират иновации и осезаеми въздействия, като се има предвид сложният и дългосрочен характер на проектите; отбелязва, че по отношение на по-дългосрочните крайни продукти и въздействия на своите програми, през 2019 г. съвместното предприятие ИИЛ2 е извършило значителна оценка на социално-икономическото въздействие на 44-те проекта на съвместното предприятие ИИЛ, които са били приключени; призовава съвместното предприятие ИИЛ2 също така да извършва оценка на въздействието на своите проекти върху околната среда; освен това отбелязва, че съвместното предприятие ИИЛ2 събира данни, за да докладва въз основа на съответните стандартни КПЕ на „Хоризонт 2020“;

13. отбелязва окончателната оценка на съвместното предприятие ИИЛ, извършена от Комисията, в която се заключава, че не е могло да бъдат установени социално-икономически ползи от дейностите на съвместното предприятие ИИЛ, нито са открити примери за въвеждането на нови, по-безопасни и по-ефективни терапии или продукти за пациентите или за съкращаване на времето за разработка; освен това в нея също така се заключава, че научноизследователски теми, които са по-близо до обществения интерес от тези, определени от промишления сектор, могат да бъдат по-добре идентифицирани в рамките на по-широката научноизследователска програма и при по-ниски разходи за публичния бюджет;

14. изразява загриженост, че в междинната оценка на съвместното предприятие ИИЛ2, извършена от Комисията през 2017 г., се заключава, че не може да се каже, че ИИЛ допринася с нови, по-безопасни и по-ефективни терапии или продукти за пациентите и че в това отношение е трудно да се докаже добавената стойност на ИИЛ за пациентите и за обществото като цяло;

15. отбелязва, че съвместното предприятие ИИЛ2 следва да постави силен акцент върху областите, в които съществува голяма потребност от гледна точка на общественото здраве, и върху приоритетите на своята стратегическа програма за научни изследвания; отбелязва, че през 2019 г. съвместното предприятие ИИЛ2 е стартирало три покани за представяне на предложения с общо 10 теми и е подписало 29 споразумения за отпускане на безвъзмездни средства за нови проекти, като е разширило дейността си в нови области в рамките на фармацевтичната промишленост и същевременно е увеличило връзките си с други сектори, участващи в научните изследвания и иновациите в областта на здравеопазването;

16. изразява тревога, че съвместното предприятие ИИЛ2 е финансирало няколко проекта, които дадоха възможност на фармацевтичната промишленост да лобира регулаторните органи в Съюза с цел отслабване на стандартите за оценка на безопасността на новите фармацевтични продукти и ускоряване на издаването на разрешения за пускане на пазара; призовава съвместното предприятие ИИЛ2 да информира органа по освобождаване от отговорност за подробностите относно разходите, направени за въпросните проекти;

17. призовава Комисията да гарантира, че бъдещата програма за дейността на съвместното предприятие ИИЛ2 ще зачита също така програмата EU4Health, създадена по силата на Регламент (ЕС) 2021/522 ([1]) и всички други стратегии на Съюза в тази област;

18. отбелязва, че според доклада на Палатата към края на 2019 г. степента на изпълнение на програмата „Хоризонт 2020“ е била 75% по отношение на процедурите за покани за представяне на предложения за дейностите, възложени на съвместното предприятие ИИЛ2;

19. изисква съвместното предприятие ИИЛ2 да преразгледа комуникационната си стратегия, за да гарантира, че съответните заинтересовани страни са запознати с неговата мисия, дейности и постижения;

20. отбелязва, че през 2019 г. стойността на ефекта на ливъридж на съвместното предприятие ИИЛ2 е била 1,03; отбелязва със загриженост, че този процент е под очакванията; призовава съвместното предприятие ИИЛ2 да предприеме стъпки за постигане на целта;

21. приветства факта, че съгласно годишния отчет за дейността на съвместното предприятие ИИЛ2 за 2019 г. ключовите показатели за ефективност по отношение на баланса между половете през 2019 г. показват, че 51% от общата работна сила, заета в проектите на съвместното предприятие ИИЛ2, са били жени, 27 от общо 89 координатори на проекти на съвместното предприятие ИИЛ2 през 2019 г. са били жени, както и че жените представляват 45% — 60% от консултантите и експертите, които извършват оценки и анализи и работят в научния комитет;

([1]) Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 година за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (програма „ЕС в подкрепа на здравето“) за периода 2021—2027 г. и за отмяна на Регламент (ЕС) № 282/2014 (ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 1).

22. призовава Комисията и Сметната палата да прилагат задълбочен метод за проследяване на изпълнението с цел оценка на добавената стойност на съвместното предприятие ИИЛ2 и включване на социалните последици и отражението върху заетостта, както и въздействието върху пазара; резултатите от оценката следва да се използват в бъдеще или за преразпределяне на финансирането от Съюза;

23. отбелязва, че въпросът за правата върху интелектуалната собственост (ПИС) трябва да бъде разгледан във всички договори, които могат да доведат до желан ефект или резултат от изпълнението; припомня, че ПИС имат за цел да се защитават правата на отделните създатели, но също така и да се предостави подробна информация за начина, по който правата ще се използват в бъдеще; тъй като дейността се финансира от части с публични средства, резултатите следва да бъдат прозрачни и достъпни за обществеността; призовава Комисията да предложи правна рамка относно правата върху интелектуалната собственост и тяхното прилагане на пазара, която да включва специални изисквания и разпоредби за разпределение на печалбата;

Персонал и наемане на персонал

24. отбелязва, че през декември 2019 г. общият брой на щатните бройки, заети в съвместното предприятие ИИЛ2, е бил 53 (48 през 2018 г.) от общо 56 длъжности по щатно разписание;

25. отбелязва, че според доклада на Палатата през 2019 г. съвместното предприятие е стабилизирало значително положението си във връзка с персонала, по-специално като процентът на текучеството на персонала е намалял от 21% на 5,6%, броят на служителите в дългосрочен отпуск по болест е намалял от четирима на един, а използването на персонал от агенции за временна заетост е намаляло от 5,1 на 3,8 еквивалента на пълно работно време;

26. отбелязва, че в края на 2019 г. националностите на 13 държави членки са били представени в съвместното предприятие ИИЛ2, като четири от тях – с по един служител; отбелязва, че 72% от 53-та служители са били жени и само 28% мъже;

27. призовава съвместното предприятие ИИЛ2 да въведе задължителна схема за обучение за новопостъпилите служители и за вече оперативните членове на персонала;

Вътрешен одит

28. отбелязва, че през юни 2019 г. Службата за вътрешен одит (IAS) е публикувала стратегическия план за вътрешен одит на съвместното предприятие ИИЛ2 за периода 2019 — 2021 г., основан на резултатите от оценката на риска, извършена от IAS през декември 2018 г.; освен това отбелязва, че съвместното предприятие е продължило да изпълнява плана за действие, произтичащ от одитния доклад за 2018 г. относно Координиране с Общия център за подкрепа (ОЦП) и прилагане на инструментите и услугите на ОЦП в съвместното предприятие „ИИЛ2“, и че през януари 2020 г. препоръката относно общата ИТ система за „Хоризонт 2020“ е била изпълнена;

Вътрешен контрол

29. отбелязва констатацията на Палатата, че съвместното предприятие ИИЛ2 е въвело надеждни процедури за предварителен контрол на базата на финансови и оперативни документални проверки и че към края на 2019 г., то е прилагало новата рамка за вътрешен контрол и е разработило показатели за оценяване на ефективността на контролните дейности за всички принципи за вътрешен контрол и свързаните с тях характеристики; в допълнение отбелязва, че 2019 г. е била втората година на самооценка от съвместното предприятие на дейностите му за вътрешен контрол съгласно новата рамка; призовава съвместното предприятие ИИЛ2 да представи на органа по освобождаване от отговорност доклади относно провеждането на вътрешния контрол;

30. отбелязва, че съгласно доклада на Палатата, във връзка с междинните и окончателните плащания за Седмата рамкова програма, съвместното предприятие ИИЛ2 извършва последващи одити в помещенията на бенефициерите, докато Общата служба за одит на Комисията отговаря за извършването на последващи одити на декларациите за разходи по проекти по „Хоризонт 2020“; отбелязва също така, че въз основа на резултатите от последващите одити, налични към края на 2019 г., съвместното предприятие е отчело представителен процент грешки в размер на 2,05% и процент остатъчни грешки в размер на 0,66% за проектите си по Седмата рамкова програма, както и представителен процент грешки в размер на 0,85% и процент остатъчни грешки в размер на 0,52% за проектите по „Хоризонт 2020“ (уравнявания и окончателни плащания); освен това отбелязва, че съгласно предложението на Комисията за Регламент (ЕС) № 1291/2013 ([2]), крайната цел е остатъчният процент на грешки да бъде възможно най-близо до 2% след приключването на програмите и отчитането на финансовото въздействие от всички одити, корекции и мерки за възстановявания;

31. отбелязва със задоволство, че според доклада на Палатата, като част от контрола на оперативните плащания, Палатата е одитирала случайна извадка на плащания, извършени през 2019 г. по програмата „Хоризонт 2020“, на равнището на крайните бенефициери, за да потвърди процентите грешки, констатирани от последващите одити, и че тези подробни одити не са показали съществени грешки или слабости в контрола при бенефициерите на съвместното предприятие ИИЛ2, включени в извадката;

([2]) Регламент (ЕС) № 1291/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за установяване на „Хоризонт 2020“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации (2014—2020 г.) и за отмяна на Решение № 1982/2006/ЕО (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 104).

32. отбелязва, че през 2018 г. и 2019 г. Палатата е извършила преглед въз основа на извадка на последващите одити, извършени от Общата служба за одит на Комисията и наетите от нея външни одитори; посочва, че процентът остатъчни грешки, докладван от седемте съвместни предприятия по „Хоризонт 2020“ (Програмата за изследване на управлението на въздушното движение в Единното европейско небе (SESAR), „Чисто небе“, ИИЛ2, „Горивни клетки и водород“, „Електронни компоненти и системи за водещи позиции на Европа“, „Биотехнологични производства“ и „Shift2Rail“) в съответния им годишен отчет за дейността, не е пряко сравним с процента грешки, публикуван в годишния доклад на Палатата за 2019 г. относно разходите за научни изследвания на Комисията;

33. отбелязва със задоволство, че що се отнася до подозренията за случаи на измама, през 2019 г. съвместното предприятие ИИЛ2 не е установило нови случаи на нередности или съмнения за измама при управлението на портфейла си от проекти и не е получавало никакви запитвания или искания за информация от Европейската служба за борба с измамите;

Предотвратяване и управление на конфликтите на интереси и прозрачност

34. отбелязва, че съвместното предприятие ИИЛ2 е приело правила относно конфликтите на интереси и е публикувало автобиографиите и декларациите за интереси на членовете на своя управителен съвет;

35. отбелязва, че през 2019 г. съвместното предприятие ИИЛ2 е въвело солидна етична рамка след приемането от управителния съвет на „Политика на съвместното предприятие „Инициатива за иновативни лекарства 2“ за защита на личното достойнство и предотвратяване на психическия и сексуалния тормоз“; отбелязва също така извършената работа за подготовка на приемането от управителния съвет на насоките на съвместното предприятие ИИЛ2 относно подаването на сигнали за нередности в началото на 2020 г.;

36. отбелязва, че текат преговори и подготвителна работа за създаването на „Иновативна здравна инициатива“ (Innovate Health Initiative, IHI), като евентуален приемник на съвместното предприятие ИИЛ2; отбелязва, че основните цели на IHI следва да бъдат приемането на напълно балансиран и прозрачен процес на вземане на решения, непрекъснатото наблюдение на екологичното и социално-икономическото въздействие и въвеждането на нова система, която да спомогне за недопускане частните партньори да не изпълняват финансовите си задължения; изразява съжаление, че такива усилия не са били предприети още през 2019 г. за подобряване на резултатите и прозрачността на съвместното предприятие ИИЛ2.